

SLOVENSKI NAROD.

"Slovenski Narod" velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
— leta skupaj naprej . . . . K 30—	celo leto naprej . . . . K 34—
pol leta . . . . 15—	celo leto naprej . . . . K 34—
četr leta 7:50	za Ameriko in vse druge dežele:
na mesec 2:50	celo leto naprej . . . . K 40—

Vprašanjem gleda inserterov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnštvo (spodaj, dvoriče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Inserati vsak dan svedči izvenom ali nadajo in prazni.

Inserter se računa po porabljenem prostoru in sicer: 1 mra visok, ter
63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin, dvakrat po 7 vin, trikrat po 6 vin.
Postano (enak prostor) 16 vin, parte in zahvala (enak prostor) 10 vin.
Pri večjih insercijskih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljajo naročnino vedno po poštnem.

Na same pismene naročne brez poslatve denarja se ne moreno nikakor ozirati.

"Narodna tisk trgov" telefon št. 85.

"Slovenski Narod" velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

četr leta naprej . . . . K 28—	četr leta . . . . 7—
pol leta . . . . 14—	na mesec 2:30

Pozamejna štavilka velja 12 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uradništvo: Knaflova ulica št. 5 (v L. naistr. levo), telefon št. 34

Kritični časi.

Nedvomno je, da preživlja politika jugoslovanske deklaracije v teh dneh svojo prvo hudo notranjo krizo. Nasproti so kmalu spoznali, kako opasna jim je velika ideja našega narodnega ujedinjenja in storili so vse, da jo one mogočijo, da ji ustvarijo nempremagljive zunanje zaprte. Teh zunanjih zaprte se nismo strašili. Od vsega začetka smo vedeli, da pot k našemu cilju ni glidka, da nam bo premagati največje težkoče, preprečiti morda najhujše čase, predno nam zasije sonce svobode. V polni zavesti vseh teh težkoč, vsega ogromnega odpora, ki nam ga bo strel, pa tudi v polnem prepričanju, da je ni sile na svetu, ki bi mogla ugonobiti živo moč mladega, krepkega naroda, smo se podali na pot. Proglasili smo idejo narodnega jedinstva v spoznanju, da gre za življenje in smrt. Apelirali smo na državo, ker smo bili ob začetku prepričani, da je razrešitev našega vprašanja v zmislu našega združenja in naše osamosvojitev tudi njen živilski interes. In ko so nam odgovorni državniki prihajali s svojim »ne«, ko so Nemci se zaklinjali, da nam nikdar ne dajo naše pravice, nas to ni strašilo. Vedeli smo, da je narodna ideja v vojni zmagala in da se ji bodo morale pokoriti vse države, da bodo morale vse priznati pravico do samoodločbe ne le velikim, temveč tudi malim narodom. Treba je bilo samo, da ostanemo trdn in složni, da ne klonimo duhom, da se ne strašimo ničesar, da ob vsaki priliki počaščemo, da smo vsi ene krvi, pa tudi e ne misli, da vztrajamo odločno pri tem, kar smo spoznali za pravo, in kar nam drugi priznajo v svojih srcah, če tudi se postavljajo v boj proti nam.

Nasproti so prišli do prepričanja, da je naša notranja sila glavni predogoj naše končne zmage. Zato so priceli, čim se je pokazala prva ugodna priložnost, z vso vnenom delati na to, da nas razdvojijo. Iskali so med nami izdatic in maločas. Našli so ob.

Od vsega začetka so imeli nasproti svoje zaveznike v hravski frankovski stranki. To zavezništvo je seveda malo izdal, ker je vloga, ki jo ta stranka igra v našem javnem življenju, že preveč diskreditirana. Šlo jim je za to, da si pridobjijo novih pomočnikov, bodisi z lepimi obljubami bodisi z grožnjami in zapovedujočo besedo. Predvsem jim je šlo za to, da odkrijejo od same deklaracijske skupine čim največje dele, ker bi jim bilo najbolj dobro došlo pokazati svetu, da se to že krha, kar je 30. maja bilo že enotno, da se torej deklaracijska ideja ne širi in ne poglablja, temveč da razpadne.

Dva uspeha smejo beležiti naši nasproti v zadnjih dneh. Med Slovenci,

o katerih je bilo znano, da kakor en mož stojí za deklaracijo Jugoslovenskega kluba, se jim je posrečilo dobiti uskoka dr. Šusteršiča in Jakliča, v Bosni pa so prisili nadškofo Stadlerja, da se je javno odpovedal deklaraciji in nam Slovencem, dva dni na to, ko je njegov list (»Hrvatski Dnevnik« z dne 18. t. m.) pisal: »Danas idemo svi mi na jugu monarhije za ustvarjenjem poznate deklaracije, svi smo jedno. Dr. Šusteršič nije samo protivnik svojih zemljaka, koji hoče s nama da živi v jedinstveni domovini, več je in naš protivnik, ker podupire nama pogibeljni sistem. Protivnici našega jedinstva upiru sve sile, kako bi medju nas posiljali razdor ter omeli zajedničku stvar. Pa neka Valja da se jedan put naš tabor pročisti! Naša će ideja nadzivjeti sve svoje protivnike.« Dne 20. novembra izjavila dr. Stadler, da je deklaracija krasen majniški sen, se ogreva za čisto Hrvatsko in nam obeta svojo pomoč v našem boju za obrambo našega življenja!

Iz celega Stadlerjevega članka je razvidno, da je ta cerkveni knez storil usoden korak iz one malodušnosti, ki je najhujša dedičina žalostne preteklosti našega naroda. Ni dolgo temu, kar se je dr. Stadler mudil na Dunaju in v Budimpešti. Tam so mu povedali, da madžarska in nemška gospoda ne pustita ujedinjenja našega naroda in mož, ki meni, da je to ujedinjenje odvisno od volje ali nevolje budimpeštaških in dunajskih državnikov, se je ustrašil ter se je vrnil k politiki »bladnega računa«, kar jo sam imenuje.

Naši nasprotniki si domnevajo, da so nam zasekali opasno rano. Predstavljamo si laiko, s kako vnenom so pri delu tudi na Hrvatskem, da bi pridobili za svoje načrte večino hrvatskega sabora. Sladka obljuba in huda grožnja so njihova sredstva. Morda se nadejajo, da bodo tudi v Zagrebu uspeli. Morda res pričakujejo, da bo hrvatsko-srbska koalicija pozabila svoje slavne tradicije ter se postavila v eno vrsto s frankovci. Nesporo je, da so dunajske in budimpeštske intrige povzročile prvo hujšo krizo deklaracijske politike. Na zunaj se zdi, kakor da bi padale opore majniške deklaracije in kakor da bi se bližal čas razsula politike Jugoslovenskega kluba.

Toda naši nasprotniki nas poznavajo pre malo. V vsakem narodu je izdajic in maločas, ki se danes zaklinajo za veliko idejo, jutri pa jo brezvestno izdajo ali strahopetno opustijo. Toda narod, ljudstvo, ne obstaja iz izdajacev in maločas, kar in odpada, to so pleve. »Neka se tabor pročisti« piše Stadlerjev list neposredno pred begom svojega gospoda iz tabora deklarantov. Potrebno je, da nas zapustijo vsi, ki ni-

majo moralne sile dovolj, ki nimajo zadosti ljubezni, da bi šli z nami do kraja, da se odstranijo vsi, ki nimajo vere v narodovo silo in narodovo božanstvo. Ljudstvo samem je ideja, katere začetavo je visoko dvignil naš Jugoslovenski klub, tako globoko vkoreninjena, da mu jo ne izvrša nobena sila, zaupanje v lastno silo tako trdno, da ga ne podere tisoč elijaltov, vera v lastno božnost tako globoka, da je ne omaja nobena izkušnjava. Šusteršič in Stadler gredo, narod ostaja.

All nekaj je treba. Narod mora pokazati, da so Šusteršiči in drugi dozdevni njegovi voditelji, ki so odpadli, odšli s ambi. Bolj kakor prej, se mora oglašati ljudstvo za visoke cilje naše deklaracijske politike. Sedaj je čas. Molčati ne sme več nobena vas. Iz vseh naših pokrajin, iz vseh slojev našega naroda naj grnji nasprotnikom odločna beseda neomajne zvestobe napram politiki Jugoslovenskega kluba. Sedaj naj se pokaže pravo rodoljubje. Inteligenca med narod, možje, ki hočete biti ljudstvu voditelji, sedaj spoznajte, kaj zahteva od vas velika zgodovinska doba! Oglasti so se izdajice in maločasne v njihovi glasovi vabijo in strašijo. Nastali so kritični dnevi. Preboleli jih bomo, ker narod je mlad, silen in hoče živeti.

Razpust S. L. S. in ustanovitev nove Šusteršičeve stranke.

Spodaj priobčujemo oficijelno poročilo o razpustu S. L. S. in o ustanovitvi nove »Slovenske kmečke stranke«.

Poročilo se v glavnem viema z našimi včeraj objavljenimi informacijami. Na nekatere točke še posebno opozarjam. Iz poročila je razvidno, da je ljubljanski knezoškofov dosleden v zvest svojemu načrtu pretrgal vezi z drijem Šusteršičem. Obiskal ga je 17. t. m. ter mu naznani, da se je uveril, da je sprava nemogoča.

Dr. Šusteršič se je takoj nad Škofov maščeval. Odgovornost za razpust S. L. S. zavrača ne le na tiste elemente, ki so razkol započeli, temveč tudi na tiste, ki so dala razkolnikom »pogum in potuh«, kar je očividno napravljeno proti Škofov. Dr. Šusteršič in njegov izvrševalni odbor sta razpustila stranko še le potem, ko sta je dobra oblastila. Obdolžila sta jo, da je kompromitirana po raznih javnih pojavih.

O tem, kdo je kompromitiral S. L. S., bo še podrobno govoriti. Pokazalo se bo, da edino le tisti ljudje, ki so sedaj razbili strankino organizacijo, da se takoreč iznenabijo vseh poštenih političnih ljudi. V tem oziru si je treba dobro za-

pomniti dva prizora. Na predlog msgr. Lampeta je izvrševalni odbor priredil manifestacijo nezaupanja in obsoede poslancem Demšarju, Gostinčarju, Hladniku, Jarcu, vitezu Pogačniku in dr. Pogačniku, na pobudo župnika Piberja pa velikanske vaceje dr. Šusteršič. Tako so v četrtek dr. Šusteršič in njegovi dovršili maščevanje nad drjem Komrom. Razbilj so življensko delo pokojnega ustanovitelja in duševnega voditelja slovenske katoliške politične organizacije.

Za voditelja nove »Slovenske kmečke stranke« so določili Šentviškega župana Belca. Kaj pada je to le pesek v oči. Pravi, edini in absolutni voditelj novi vodnik bo seveda dr. Šusteršič. V novem izvršilnem odboru se nahajajo, kakor je razvideti iz seznama, po večini posestnik, cestni načelniki in župani, ki so naravnost odvisni od delnega odbora, oziroma od tam gospodajočih ustanoviteljev nove stranke dr. Šusteršiča, msgr. Lampeta, dr. Pegana in dr. Zajca. V ostalem je iz obsežnega seznama članov izvrševalnega odbora nove stranke videti, da je bila vsa akcija že dolgo pripravljena.

Iz krogov somišljenikov nove stranke se nam poroča, da bodeta dr. Žavnozborska poslanca dr. Šusteršič in Jaklič na Dunaju skušala iskati zvez z nemškimi krščanskimi socijalci, pri katerih bi rada vstopila tudi eventualno kot hospitalista, da si omogoča udeležbo pri debatah in v odsekih državnega zbora. Nova stranka hoče delovati v okviru zvez z vladom; gotovo le, da ni ustanovljena brez vednosti in soglasja vodnika, ki so našemu Jugoslovenskemu klubu odgovorili, da za nas ne morejo ničesar storiti...

Oficijelno poročilo se glasi:

IZVRŠILNI ODBOR S. L. S.

V četrtek popoldne, dne 22. novembra se je vršila v dvorcu z a d n a se je Izvršilnega odbora Slovenske stranke.

Navzeli so bili 63 odbornikov. Načelnik stranke dr. Ivan Šusteršič je podal temeljito poročilo o položaju. Podrobno je poročal o spravnih pogajanjih, ki jih je započel presvetlji knezoško ljubljanski in naznani, da ga je preteklo soboto, dne 17. novembra gospod knezoškofov obiskal in mu (načelniku) naznani, da ustavi svoje spravne delovanje, ker se je (knezoško) uveril, da je sprava nemogoča. Načelnik je vzpel to izjavo na znanje in poudaril, da je sprava samo zato nemogoča, ker je opozicija noča. Načelnik je nadalje poročal o stanju jugoslovenske politike in podrobno pojasnil in utemeljil svoj in poslanca Jakliča izstop iz »Jugoslovenskega kluba«.

Vojna je na njih produkcijo malo vplivala. Sicer je bilo mnogo pisateljev zaprtih — toda delo je šlo nemoteno na prej. Založništva konkurirajo v podjetnosti. V enem tednu izide več knjig pri nas celo leto. Da ne govorim o časopisih in revijah, ki stope visoko nad nemško publicistiko te vrste. Vsak teden ti oznanjajo založništva celo v sklepom nasprotnico postalo docela nemogoče; upoštevajoč končno, da v takih razmerah nadaljnji obstoj Slovenske ljudske stranke nima nobene koristi za naš narod, sklene Izvršilni odbor:

1. Slovenska ljudska stranka se z današnjim dnem razdrži in vsi njeni pristaši odvežjo vseh dolžnosti na pravni stranki.

2. Odgovornost se zavrača na tiste elemente, ki so razkol započeli, osobito na tiste faktorje, ki so podpirali razkol v stranki, dajoč razdržajočim elementom pogum in potuhu, rušili temelje stranske discipline in prezirali temeljne načela stranke.

3. Dosedanji načelnik stranke se pooblašča, da će smatra to kot potreben v prvem letu po sklepu miru sklicen shod zaupnikov S. L. S. in jim predloži predstojče sklepa in naknadno odobrenje. — Po mnenju Izvršilnega odbora pa tega ni treba, ker ima temeljem sklepa strankinega vodstva z dne 18. septembra 1917 Izvršilni odbor zadostna pooblastila za te svoje sklepe.

Vojna je na njih produkcijo malo vplivala. Sicer je bilo mnogo pisateljev zaprtih — toda delo je šlo nemoteno na prej. Založništva konkurirajo v podjetnosti. V enem tednu izide več knjig pri nas celo leto. Da ne govorim o časopisih in revijah, ki stope visoko nad nemško publicistiko te vrste. Vsak teden ti oznanjajo založništva celo v sklepom nasprotnico postalo docela nemogoče; upoštevajoč končno, da v takih razmerah nadaljnji obstoj Slovenske ljudske stranke nima nobene koristi za naš narod, sklene Izvršilni odbor:

4. Dosedanji načelnik stranke se pooblašča, da će smatra to kot potreben v prvem letu po sklepu miru sklicen shod zaupnikov S. L. S. in jim predloži predstojče sklepa in naknadno odobrenje. — Po mnenju Izvršilnega odbora pa tega ni treba, ker ima temeljem sklepa strankinega vodstva z dne 18. septembra 1917 Izvršilni odbor zadostna pooblastila za te svoje sklepe.

Vojna je na njih produkcijo malo vplivala. Sicer je bilo mnogo pisateljev zaprtih — toda delo je šlo nemoteno na prej. Založništva konkurirajo v podjetnosti. V enem tednu izide več knjig pri nas celo leto. Da ne govorim o časopisih in revijah, ki stope visoko nad nemško publicistiko te vrste. Vsak teden ti oznanjajo založništva celo v sklepom nasprotnico postalo docela nemogoče; upoštevajoč končno, da v takih razmerah nadaljnji obstoj Slovenske ljudske stranke nima nobene koristi za naš narod, sklene Izvršilni odbor:

5. Slovenski narod velja v Ljubljani dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

četr leta naprej . . . . K 28—	četr leta . . . . 7—
pol leta . . . . 14—	na mesec 2:30

Pozamejna štavilka velja 12 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokop

4. Vse všeč strankine zadeve naj uredi sedanji načelnik po svoji previdnosti. Njemu se tudi izroči strankina pisarna z vsem inventarjem in morebitno drugo strankino imetje v upravo in prosto razpolaganje po njegovi lastni predvidnosti v občekoristne namene, zlasti v prilog kaki novi politični organizaciji, ki bi bila po njegovem mnenju najosorodnejša dosedanje S. L. S.

5. Sklepi se objavijo v vseh ljubljanskih dnevnikih.

Po sprejetju teh predlogov je predsednik zaključil zadnjo sejo Izvršilnega odbora S. L. S.

USTANOVITEV SLOVENSKE KMEČKE STRANKE

Tako po razsušu S. L. S., so se zbrali kmečki zaupniki in takoj soglasno ustanovili Slovensko Kmečko Stranko (S. K. S.). Sklenili so program, ki se v kratkem objavi ter določili začasno vodstvo, ki je sestavljeno tako: le:

Načelnik stranke Anton Belec, posestnik,

Zupan, cestni načelnik, predsednik kmečke županske zvezde itd. v Št. Vidu nad Ljubljano.

Jakob Jan, posestnik in župan v Gorjah. Andrej Mejač, posestnik in cestni načelnik v Kaplji vas.

Josip Zarec, posestnik, deželni poslanec, cestni načelnik Kandiji.

Alojzij Mihelčič, posestnik, deželni poslanec in župan na Lokvici.

Franz Drobnič, posestnik, deželni poslanec in župan v Novi vasi.

Mihal Dimnik, posestnik in deželni poslanec v Jaršah.

L. Dovgan, posestnik in župan v Košani.

Aleš Oražem, posestnik v Globeli pri Sodražici.

Jože Lavtičar, posestnik in občinski gerent v Kranjski gori.

Janez Korošec, posestnik in župan v Bohinjski Bistrici.

Anton Cerar, posestnik in župan v Moravčah.

Franz Paklž, posestnik v Danah pri Ribnici.

Tit Strmljan, posestnik na Vačah.

Janez Franetič, posestnik in župan v Dolenji vasi pri Senožečah.

Jože Erjavec, posestnik, župan in cestni načelnik v Dragi.

Franz Miklavčič, posestnik in župan pri Sv. Krizlu pri Litiji.

Franz Hočevar, posestnik in župan v Strugah.

Anton Marinčič, posestnik v Škocjanu pri Mokronogu.

Anton Turk, posestnik in župan v Prečni.

Jože Hafner, posestnik, župan in cestni načelnik v Škofiji Luki.

Jožef Žitko, posestnik in občinski gerent v Slavini.

Mihal Rade, posestnik in župan v Starem trgu pri Kočevju.

Jože Adamič, posestnik in župan, Sv. Gregor.

Jakob Češarek, posestnik v Dolnji vasi pri Ribnici.

Anton Jakopič, posestnik v Podpeči.

Matej Dolenc, posestnik v Spod. Bitnjah.

Janez Zagari, posestnik v Panceh pri Smržah.

Jakob Plut, posestnik in župan v Semiču.

Gašper Triler, posestnik in župan v Stari Luki.

Franz Debeljak, posestnik in župan v Loškem potoku.

Janez Božič, posestnik v Lipoglavu.

Jakob Rupar, posestnik in Bodovljah.

Anton Lesar, posestnik v Jurjevcu pri Ribnici.

Henrik Medved, posestnik in župan v Št. Jurju pod Kumom.

Lovo Kosmač, posestnik v Dolnji vasi pri Žireh.

Jakob Marolt, posestnik, župan in cestni načelnik v Žerovnici pri Cerknici.

Jože Škrbec, posestnik in župan v Starem trgu pri Ložu.

Karel Dermastia, posestnik in deželni poslanec v Ljubljani, kot tajnik.

Franc Urbančič, posestnik in župan v Knežaku.

J. Sabec, posestnik v Selcah pri St. Petru.

Josip Oražem, posestnik in župan v Mostah.

Franz Drobnič, posestnik in župan v Grosupljem.

Jože Perme, posestnik in župan v Št. Jurju pri Grosupljem.

Ivan Čibasek, posestnik in župan na Cernučah.

Franz Orel, posestnik in župan v Mengšu.

Jakob Dimnik, posestnik in župan v D. M. v Polju.

Anton Svetec, posestnik in župan v Tolminu.

I. Rus, posestnik in župan na Logu pri Brezovici.

Andrej Remškar, posestnik na Brezovici.

pokazalo, da hoče živeti, ljubiti, žrtvovati. Ako ni izpregovorilo, je bilo pogosto krivo to, da ga ni nihče zaklical. Vem, da se bo odprlo v vsej svoji sveti ljubezni, ako ga bo klicala: mladina domovina.

Naše gledališče je kino. Kar se je zgodilo z našo Talijo, je sramota, velika sramota, naše gledališko vprašanje je madež na naši narodni časti. Ali se bo zganil naš narodni ponos — ali nismo ljubenci, ki bi nas vodila?

»Jugosloven« je vzbudil nove nade, da bo tudi na tem polju končal starega režima. Ali moremo pred svet, narod brez gledališča?

Tudi naša publicistica obeta novo življenje. Celo leto se ni zganilo nič — zdaj za konec hočemo vsaj malo praviti letno bilanco. Upajmo, da je to zadnje tako suhe leto. In temu ni krivo slovensko srce. To srce je bilo vedno željno krasote in je hrepenelo po živili vodi z studenta narodne umetnosti. Toda mi ga pogosto nismo poznavali. »Matica« je zopet oživljena. Ali bo spolnila vse naše pričakovanje? Ali bomo konečno zbrali svoje sile? Nova založništva stopajo v svet ali se pravljajo. Ali bomo spoznali ves pomen svojih kulturnih zavodov, ki naj nas spremjamajo v novo bodočnost, pa bodi po principih Antona Loboda ali njegovih kritikov?

Jakob Trobec, posestnik in župan v Črnom vrhu nad Polhovim gradičem. Franc Čerkovnik, posestnik in župan v Št. Rupertu.

Alojzij Izlakar, posestnik in župan v Trojanah.

Janez Kovačič, posestnik v Vrhovem.

Anton Turk, posestnik v Ravniku.

Janez Prek, posestnik v Šušici pri Dobrovici.

Razun tega so svoj vstop v stranko takoj prizavili sledči poslanci: dr. Ivan Susterič, deželni odbornik; dr. Lampe, dr. Zalec in dr. Pegan, Jaklič, Piber in so bili v stranko sprejeti.

Članek nadškofa Stadlerja.

Članek, v katerem se odpoveduje sramljivosti, ki se vratil v stranko, ki je začasno dočakal vodstvo, ki je sestavljeno tako: le:

Načelnik stranke Anton Belec, posestnik,

Zupan, cestni načelnik, predsednik kmečke županske zvezde itd. v Št. Vidu nad Ljubljano.

Jakob Jan, posestnik in župan v Gorjah.

Andrej Mejač, posestnik in cestni načelnik v Kaplji vas.

Josip Zarec, posestnik, deželni poslanec, cestni načelnik Kandiji.

Alojzij Mihelčič, posestnik, deželni poslanec in župan na Lokvici.

Franz Drobnič, posestnik, deželni poslanec in župan v Novi vasi.

Mihal Dimnik, posestnik in deželni poslanec v Jaršah.

L. Dovgan, posestnik in župan v Košani.

Aleš Oražem, posestnik v Globeli pri Sodražici.

Jože Lavtičar, posestnik in občinski gerent v Kranjski gori.

Janez Korošec, posestnik in župan v Bohinjski Bistrici.

Anton Cerar, posestnik in župan v Moravčah.

Franz Paklž, posestnik v Danah pri Ribnici.

Tit Strmljan, posestnik na Vačah.

Janez Franetič, posestnik in župan v Dolenji vasi pri Senožečah.

Jože Erjavec, posestnik, župan in cestni načelnik v Dragi.

Franz Miklavčič, posestnik in župan pri Sv. Krizlu pri Litiji.

Franz Hočevar, posestnik in župan v Strugah.

Anton Marinčič, posestnik v Škocjanu pri Mokronogu.

Anton Turk, posestnik in župan v Prečni.

Jože Hafner, posestnik, župan in cestni načelnik v Škofiji Luki.

Jožef Žitko, posestnik in občinski gerent v Slavini.

Mihal Rade, posestnik in župan v Starem trgu pri Kočevju.

Jože Adamič, posestnik in župan, Sv. Gregor.

Jakob Češarek, posestnik v Dolnji vasi pri Ribnici.

Anton Jakopič, posestnik v Podpeči.

Matej Dolenc, posestnik v Spod. Bitnjah.

Janez Zagari, posestnik v Panceh pri Smržah.

Jakob Plut, posestnik in župan v Semiču.

Gašper Triler, posestnik in župan v Stari Luki.

Franz Debeljak, posestnik in župan v Loškem potoku.

Janez Božič, posestnik v Lipoglavu.

Jakob Rupar, posestnik in Bodovljah.

Anton Lesar, posestnik v Jurjevcu pri Ribnici.

Henrik Medved, posestnik in župan v Št. Jurju pod Kumom.

Lovo Kosmač, posestnik v Dolnji vasi pri Žireh.

Jakob Marolt, posestnik, župan in cestni načelnik v Žerovnici pri Cerknici.

Jože Škrbec, posestnik in župan v Starem trgu pri Ložu.

Karel Dermastia, posestnik in deželni poslanec v Ljubljani, kot tajnik.

Franc Urbančič, posestnik in župan v Knežaku.

J. Sabec, posestnik v Selcah pri St. Petru.

Josip Oražem, posestnik in župan v Mostah.

Franz Drobnič, posestnik in župan v Grosupljem.

Jože Perme, posestnik in župan v Št. Jurju pri Grosupljem.

Ivan Čibasek, posestnik in župan na Cernučah.

Franz Orel, posestnik in župan v Mengšu.

Jakob Dimnik, posestnik in župan v D. M. v Polju.

Anton Svetec, posestnik in župan v Tolminu.

I. Rus, posestnik in župan na Logu pri Brezovici.

Andrej Remškar, posestnik na Brezovici.

pokazalo, da hoče živeti, ljubiti, žrtvovati. Ako ni izpregovorilo, je bilo pogosto krivo to, da ga ni nihče zaklical. Vem, da se bo odprlo v vsej svoji sveti ljubezni, ako ga bo klicala: mladina domovina.

Naše gledališče je kino. Kar se je zgodilo z našo Talijo, je sramota, velika sramota, naše gledališko vprašanje je madež na naši narodni časti. Ali se bo zganil naš narodni ponos — ali nismo ljubenci, ki bi nas vodila?

»Jugosloven« je vzbudil nove nade, da bo tudi na tem polju končal starega režima. Ali moremo pred svet, narod brez gledališča?

Tudi naša publicistica obeta novo življenje. Celo leto se ni zganilo nič — zdaj za konec hočemo vsaj malo praviti letno bilanco. Upajmo, da je to zadnje tako suhe leto. In temu ni krivo slovensko srce. To srce je bilo vedno željno krasote in je hrepenelo po živili vodi z studenta narodne umetnosti. Toda mi ga pogosto nismo poznavali. »Matica« je zopet oživljena. Ali bo spolnila vse naše pričakovanje?

Ali bomo konečno zbrali svoje sile? Nova založništva stopajo v svet ali se pravljajo. Ali bomo spoznali ves pomen svojih kulturnih zavodov, ki naj nas spremjamajo v novo bodočnost, pa bodi po principih Antona Loboda ali njegovih kritikov?

T

gorične konfiskacije, o odpravi takozvanega objektivnega postopanja ter o primernejši zaščiti časti. Na drugi strani pa zahteva vlada omejitev svobodnega priobčevanja takozvanih imuniziranih spisov.

= Demisija vseh neposrednih cesarjevih svetovalcev? Z Dunaja poročajo: V političnih krogih se govori, da bosta ravnatelju kabinetne pisarne grofu Polzjerju sledila tudi najvišji dvoranjanik princ Konrad Hohenlohe in cesarjev prvi pobočnik princ Lobkowitz. Princ Hohenlohe, da bo zopet postal cesarski namestnik na važnem mestu, za njegovega naslednika pa bo imenovan bivši bančni ravnatelj in finančni minister v Spitzmühler. Kot naslednik grofa Polzjerja pride v poštev dvorni svetnik Holz ter sekcijska načelnika Weeber in Alexy, za naslednika princa Lobkowitza da bo imenovan general Kraus. Govor se tudi, da bo odstopil načelnik cesarjeve vojaške pisarne fml. baron Marterer. O vzrokih te važne spremembe v cesarjevi okolini se mnogo govori.

= Cehi in Madžari. »Magyar Hirlap« objavlja razgovor s predsednikom »Češkega Svaza« Staněkom, ki je izjavil, da bodo Cehi, ki se madžarski groženj prav nič ne strašijo, pripravili Madžarom v delegacijah posebno presečenje. Magyar Hirlap grozi, da bodo na Madžarskem pričeli veliko agitacijo proti dosedanjemu dualističnemu ustroju monarhije ter za personalno unijo med Ogrsko in Avstrijo.

= Češko plemstvo se je zopet zglašilo k besedi. O tem poroča praski dopisnik: Bivši poslanci češkega konzervativnega veleposvetstva na češkem deželnem zboru so se sestali dne 19. novembra in izvolili novo vodstvo stranke. Za češko politično življenje znači to, da niso brez vsega pomena vesti o posredovanju nekaterih članov plemstva med narodom in kruno. Med novimi voditelji se nahajajo: dr. Ferdinand princ Lobkowicz, baron Nádherný, Vojteh grof Schönborn, ne pa več grof Clam-Martinic. Treba je imeti pred očmi, da narod ni s plemstvom v nobeni zvezi, da je plemstvo izgubilo sploh zaupanje, in da so vsi poskusi aristokracije, doseči vpliv na našo politiko, zamen.

= K zedinjenju čeških socialističnih strank. Načrski dopisnik nam o tem še piše: Glasila vseh čeških strank, razen moravskih centralistov in klerikalne stranke pozdravljajo zedinjenje in pravijo, da bi to bil, ako bi se posrečilo, največji pridobitev vojne, ker samo na ta način bi bilo mogoče češko politično življenje konsolidirati. Na rodni socijalistični stolični mogli javno proglašiti svojega stoličnega, ker nimajo nobenega organa. Medtem so se že oglasili socialistični demokrati. Posl. Haberman je o tem simpatično govoril na delavskem shodu v Vršovicih in Brnu; njegovo glasilo »Nová Dobá« pravi, da so pogajanja napredovala tako daleč, da je delavsko krilo narodno-socijalne stranke pripravljeno, sprejeti nekatere točke programa stranke socialno-demokratske. Zadeva pa postane aktualna le po splošnem shodu te stranke, a ni še došlo do sklepa. — Sedanje glavno glasilo socijal.-demokratske stranke »Pravo Lida« je priobčilo članek tretjednika Štivina, pristaša smeri dr. Šmerala, ki povsem simpatično govoril o zedinjenju. Dne 21. novembra prinaša »Pravo Lida« sklep deželnih poverjenikov, ki so se izjavili za nadaljevanje pogajanj. — Splošni shod narodnih socialistov je bil določen na začetek decembra, pa zoper preložen; gotovo je, da bodo v najkrajšem času stavili socijalni demokratije pogoje zedinjenja na novem shodu, na katerem se bodo postavili odločno in čvrsto na narodna in državnoravnina tla; narodni socialisti pa bodo na shodu zaupnikov stavili pogoje s svoje strani, in sicer bodo proglašili načela: 1. razredne borbe; 2. mednarodnosti in 3. društvenega prevrata v smislu socijalističnih teorij. Važno je, da so se udeležili pogajanj tudi češki neodvisni socialisti, ki imajo mnogo pristašev in niso dosedali imeli poslancev samo raditev, ker odklanjajo sodelovanje v parlamentu. Tudi oni hčajo delovati za zedinjenje, pogoj je, da stranka odstrani Šmerala in dr. — Tako stojimo pred logično posledico splošne in navdušene solidarnosti našega delavstva. Vprašanje je le še, če bodo voditelji tako pametni in iskreni, kot ljudstvo.

= Madžarski šovinizem. Grof Tisza in grof Andrássy sta izvajala dne 20. novembra v ogrskem državnem zboru veliko politično dehati, ki bo odmevala prihodnje dni tudi v poslanski zbornici dunajski. Govoril je tudi ministarski predsednik Wekerle. O poljskem vprašanju je dejal Wekerle, da bo rešeno šele ob sklepanju miru. In zakaj se je doslej toliko ukrenalo edino le glede na zasedene dežele ruske, ne pa tudi glede Belgije, Srbije, Romunije itd. Članek brez ovinkov izjavlja, da je vse to velik posreček avstrijske diplomacije. Dr. Wekerle mora biti mož zelo drzga češča! Brezsteno je trdil,

da so vse narodnosti na Ogrskem enakopravne z Madžari in je odločno zavrnit vsa tozadna sobrekovanja. Govoreč o protidualističnih izjavah in govorih v avstrijskem parlamentu, je povedal, da se avstrijski ministrski predsednik ne strinja z njimi. Dne 19. novembra pa mu je dal dr. Seidler nova jama, da je daleč strani od take politike. Dr. Seidler je ponovil, da se morejo narodnosti težje uresničiti le v mejah sedanjih dežel. Protiv slovanskim napadom v avstrijskem parlamentu je dr. Wekerle napisal kralju s pomenico, v kateri je razložil, kako neopravčeni so vsi taki napadi. Predvčerajšnjim je došel tudi dopis avstrijskega pravosodnega ministra, ki izjavlja, da se proučuje vprašanje, ne bi li že dosedanji kazenski zakon začel, da se bodo kaznovali podobni napadi na nedotakljivost dualistične oblike itd. (Torej je dr. Schauer dosleden in se ne briga za mnenje parlamenta!) Dr. Wekerle je pa tudi grozil z »razsolom« monarhije, ako se podobni naskoki na madžarsko veličanstvo ne preprečijo. Dalje je govoril o potrebi, da se izvrši revizija v slovanskih stremljenjih na dualistični podlagi. Točka mora biti v tej komisiji slovenski del dežele primočni zastopan. — Bodocji dunajski odbor bo moral mislit tudi na to izpopolnitve komisije za obnovitev Goriske.

= Za urednika »Hrvatskega Dnevnika« sta bila imenovana po odstoru dosedanje redakcije znana pristaša frankovske politike nadporočnik dr. Pilar (ki je spisal po nalogu nadškofa Stadlerja tudi programatični članek, ki ga danes citiramo) ter poročnik dr. Pavičić. Kakor poročajo hrvatski listi, je Stadlerjeva akcija v najožji zvezi z nastopom drja Šusterščika.

Vesti iz primorskih dežel.

Ajdovščina za jugoslovansko deklaracijo. Občinski zastop trga Ajdovščina je v svoji seji dne 17. novembra soglasno sklenil, da se strinja z deklaracijo, podano dne 30. maja 1917 po Jugoslovanskem klubu, katera stremini za združenjem vseh avstro-ogrskih Jugoslovjanov v samostojno državo pod žezlom habsburške dinastije. V tem stremljenju stojimo vsi kot en mož za svojimi poslanci, katerim s hvaležnostjo izrekamo svoje popolno zaupanje ter zahtevamo od njih, da v tem cilju ne odnehajo, dokler ne dosežemo samostojne jugoslovanske države. Hvaležno pozdravljamo mirovno prizadevanje sv. očeta papeža Benedikta XV. in Njegovega Veličanstva cesarja Karla I., z željo, da se čim prej neha to nesrečno klanje ter doseže časten mir za vse narode.

»Görz«. Goriški poštni urad ima samo nemški pečat »Görz«. Magistrat je »Stadtmaistrat Görz«, poštni pečat »Görz«, kakor da bi stala Gorica v kaki nemški deželi in bi bilo njen prebivalstvo nemško; stoji pa na slovenskih tleh v deželi, ki je po dobroih dveh tretjinah slovenska, ena tretinja je furlanska; v Gorici pa je bilo prebivalstvo slovensko in italijansko in peščina Nemcev v raznih c. kr. službah. Ali na pošti je prezrto domače prebivalstvo, ki menda pač sme zahtevati od pošte upoštevanje svojih jezikov, in poštni pečat je samo nemški. Pričakujemo, da se nemudoma izpolnil zahteva, izražena v dr. Pogačnikovi interpretaciji o poštnih štampljih.

Oktobra vsem občinskim zastopom poknežene grofije goriško - gradiščanske. Po dveletni, slavepolni obrambi ob Soči, je prešla pod povljetvom Njegovega Veličanstva, našega cesarja skupno z zaveznikimi četami naša armada k napadu in srečno počnila sovražnikove čete iz ozemlja poknežene grofije goriško - gradiščanske. Vsele teh, srečno izvedenih vojnih operacij se vendar bliža dan, ki omogoči našim beguncem skorajšnji povratak v domovino in na ostavljene domove. Ker so pa vsled vojne razdeljena številna mesta in bivališča, opustošeni nekdaj tako rodotvorni kraji, zahteva domoljubje, da se hitro in z nemornostjo prične s pripravami za potno obnovitev dežele in s tem ustvariti možnost, da se povrnejo čim prej naši begunci v domovino. V ta namen se točno priporoča vsem občinskim zastopom, da se udeleži s požrtvovalnostjo, neumornostjo in energijo akcije, ki jo razvijeta vlada in deželni odbor v svrhu zopetne gospodarske vzpostavitev in obnovitve naše dežele. Župani in občinski tajniki, ki se še niso povrnili v svoje občine, se pozivajo, da store to, ako so dani predpogoj, čim preje in obveste o svoji povrnitvi deželni odbor in pristojno politično oblast. Vsem županom in upraviteljem se točno priporoča, da poročajo brez odloga deželnemu odboru, v kakem stanju so naši svojo občino, odnosno o povzročenih vojnih škodah, uporabljivih stanovanjih, aprovizacij, obdelovanju zemljišča, živini in spletu vsem, kar zadeva sedanje razmere in krajne potrebuščine. Istodobno naj se stavijo seveda tudi konkretni predlogi glede vseh navedenih vprašanj. Tolkio je glede na zasedene dežele ruske, ne pa tudi glede Belgije, Srbije, Romunije itd. Članek brez ovinkov izjavlja, da je vse to velik posreček avstrijske diplomacije. Dr. Wekerle mora biti mož zelo drzga češča! Brezsteno je trdil,

Za obnovitev Goriske. Z Dunaja: Dne 20. novembra je bila napovedana konferenca za obnovitev Goriske. Namesto ces. namestnika je prišel iz Trsta namestnički svetnik Oianz; deželni odbor je zastopal deželni glavar dr. Faidutti. — Predsedstvo bodoče komisije ostane v rokah ministra javnih del Homanna in sekcijskega sefa Landa. Tem je rešeno to vprašanje, ki je že razburjalo naše duhove. Viktor Rinaldi torej ne bo predsednik te komisije, pač pa mu bo poverjeno poljedelsko nadzorstvo, proti čemur ne bo ugovarjal nič. Sklenjeno je že bilo, da pojdejo na Gorisko zastopniki prizadetih ministrstev, da si ogledajo poškodovane kraje in si ustvarijo glavne obrise za bodoči obnovilni program. Da v tej komisiji ne morejo biti sami tuji, je umnevno samo po sebi. Goriska dežela pa tudi ne more biti zastopana s samim dr. Faiduttijem, kateri ne uživa celo nič zaupanja Slovencev, torej dvetretinjske večine prebivalstva. Zahodna mora biti v tej komisiji slovenski del dežele primočni zastopan. — Bodocji dunajski odbor bo moral mislit tudi na to izpopolnitve komisije za obnovitev Goriske.

Boguncem občine Trnovo pri Gorici v ravnanju. 1. Ne posiljajte mi pisma »express«, ker me vsako tako pismo stane 1 K 20 vin. dostavnine. 2. Kdor zahteva odgovor, naj priloži znamko za 20 vin. za papir in poštino. 3. Kolikor imam jaz vojaške stanarine, odpšljem upravičenem po pošti na kaznici do 12. decembra 1917. 4. Popis na domu puščenih premičnin in sedanji naslov mi še mnogi niso poslali. Storite to takoj, ker nujno rabim. Nekateri (po seboj Lokve) so mi poslali samo popis brez cenitve, kar ne zadostuje. Druži so zopet pozabili pripisati hišno številko domače hiše. Prosim dotične, naj takoj dopolnijo. 5. Ako je kdo onih, katerim sem jaz izplačeval vojaško podporo, da ni še prej plačilne pole, naj mi to takoj sporoč potom dopisnicu, da mu preskrbi plačilno polo. 6. Ako se komu zdi, da se mu je begunska, oziroma vojaška podpora prenizko odmerila, naj mi tudi to sporoč ter vpošlje dotedne pole, da se bo v tem oziru pristojnem mestu posredovalo za povišek. — Končno želim vsem skorajšnji povratke v našo ljubo domovino. — Ježica pri Ljubljani, dne 21. novembra 1917. Fran Lebanc, obč. tajnik.

Odškodnina za poškodbe v Čepovanski dolini. Na interpellacijo poslanca Fona glede Škode, katero je napravilo vojaštvo v Čepovanski dolini, ki odgovoril domobranski minister, da je bila svoj čas sestavljena komisija, da preišče Škodo, ali prebivalstvo le takrat prosilo, da naj pride komisija, kadar bo imelo zbrane vse potrebne podatke. Ko je bila dolina evakuirana, ni bilo več mogoče dognati Škodo. Prepovedano pa je bilo vojaštvo, da ne sme dleti kmetom nikake Škode.

Zupan občine Prvačina, sedaj v Langu, pošta Lebring, Štajersko, je bil v Prvačini in naznjanju svojim občinjam, da je zidovje v hišah v primeri z drugimi bližnjimi občinami malo trpečo, ali drugo je vse izginilo iz hiš, tako da ni dobiti ene za stanovanje sposobne sobe in ako se katera nahaja, je od vojaštva zasedena. Z ozirom na zdravje in bližajočo se zimo, ne svetuje župan nobenemu, iti v Prvačino, ker v hišah nai vrati, nai oken, tudi ne podov. — Sporazumno z okrajnim glavarstvom bo koristno, da gre v Prvačino najprej 20 dobrih, pridnih delavcev za obdelavanje polja in vinogradov, ki bodo skrbeli, v nekaterih varnih hišah načraviti prvo zavetje nekaterim družinam za drugo polovico februarja, ko začno padati prvi gorki žarki na Prvačino. Rečenih 20 delavcev dobri živila proti plačilu pri najbližnji aprovizaciji, dogovorno z okrajnim glavarstvom. — Kdor izmed sposobnih delavcev želi iti v Prvačino, naj hitro piše županu Francetu Furlani in Lang, pošta Lebring, da se mu preskrbi potno dovoljenje.

Gindlji zgledi naših mornarjev. Moštvo c. in kr. vojne mornarice je začelo prispeti tudi za Krekov spomenik. Za hrvatske Šole so nabrali po zadnjem izkazu (v prvi mesecih) na raznih vojnih ladijah 13.511 kron. To so zares gindlji zgledi rodoljubia teh priprrostnih ljudi, ki toliko trpe, toliko žrtvujejo na krvnem davku in ki vendar verujejo v boljšo bodočnost jugoslovanskega naroda.

Vinski urad za Istro v Trstu. Deželna upravna komisija mejne grofije Istre je razposlala občinam: Sporoča se, da se vinski urad za Istro nahaja v Trstu, ulica S. Lazzaro št. 1, I. nadstropje, kamor je nasloviti vse posloški in deželni odbor v svrhu zopetne gospodarske vzpostavitev in obnovitve naše dežele. Župani in občinski tajniki, ki se še niso povrnili v svoje občine, se pozivajo, da store to, ako so dani predpogoj, čim preje in obveste o svoji povrnitvi deželni odbor in pristojno politično oblast. Vsem županom in upraviteljem se točno priporoča, da poročajo brez odloga deželnemu odboru, v kakem stanju so naši svojo občino, odnosno o povzročenih vojnih škodah, uporabljivih stanovanjih, aprovizacij, obdelovanju zemljišča, živini in spletu vsem, kar zadeva sedanje razmere in krajne potrebuščine. Istodobno naj se stavijo seveda tudi konkretni predlogi glede vseh navedenih vprašanj.

Ustrelil se je na Dunaju svetnik pomorske oblasti Matuš. — Mrtvo truplo srbskega polkovnika. Na obali Zanace na Južni obali Hvara (Dalmacija) so našli mrtvo truplo srbskega polkovnika Svetislava kneza Milojkovića in na njem spise in dokumente z imenom in naslovom: Commandant en chef de la division territoriale de Šibar.

Kdo včasih. Strgar in Evgen, rojen leta 1891, ki biva sedaj v Manns-wörthu št. 56, prosi svojega 52 let starega očeta Jožefa Strgara (po domače Čotarja) iz Snežnatge št. 41 (čupanja Kojsko), da mu naznani svoj naslov. Ob izbruhu vojne je Jožef Strkar peljal živino v Ajdovščino in od takrat nimaš sin o njem nobene vesti. — Fik-

fak Ciril, doma iz Podšebotina št. 22 na Goriskem, sedaj stanoval v Skrljevem št. 31, pošta Dolnje, polzvede po družini Notburgi Bevcic iz Podšebotina in po družini Katarine Plikak, doma iz Pevme pri Gorici.

— Vojsko odlikovanje. Praporčak-farmacevt Stanislav Hočevar, sanitete stotnje 8., je odlikovan z lastnim zasluznim križem na traku hrabrostne svetinje.

— Vojaška povisjanja. Nadporočniki Pavel Kotnik, 28. havb. polka, dr. Albin Kandare, Avrelj Kobal, dr. Makso Samec, Fran Terdin in Ivan Vrančič so povisjeni za stotnike. — Iz vojne mornarice: Zdravnik lečničke ladje dr. Rudolf Kobal je povisan za mornariško-stabnega zdravnika Avgost Tomar pri 5. drag. p. za črnovoljničega oficijala akcesit Fran Avčin. Za višjega orožnega mojstra 17. p. Fran Gabrovec.

— Za poročnika je bil imenovan Ljubljaničan g. Franjo Gaber pri gorskem streškemu polku št. 2.

— Padel je na italijanskem bojišču pri zavojevanju hriba Tomatico z dr. Fran Josip Krug, nadporočnik, urednik »Grazer Tagblatta«.

— Na pohodu skozi beneško Slovenijo. Vsečilski docent dr. Rostohar, ki služi kot praporčak pri divizijski sanitetski koloni 14. nam piše z italijanskim bojiščem 16. t. m.: Prebijajoč zanimive članke o beneški Sloveniji, se živimo sponjam doživljajev na svojem pohodu skozi beneško Slovenijo. Vas in marsikovo bo zanimalo zvedeti, da sem se v Frati, v Gonarsu in Tolmasonu blizu Tilmenta razgovarjal s tamoznjim prebivalstvom slovensko, čemur so moji madžarski in nemški tovariši silno čudili. Posebno starejša generacija govori še prav dobro slovensko.

— Mestna hranilica Ljubljanska vabi ponovno svoje vlagatelje, da neposredno pri njej podpišuje sedmo avstrijsko vojno posojilo. Ker je v vojnem posojilu denar plodenoso in varno naložen, naj tudi malii vlagatelji z manjšimi zneski pomagajo, da ne uspe sedmega vojnega posojila nadaljevajo.

romlina, lani pa, ko se je vrnil od vojakov, se je protokoliral kot agent in je začel trgovati z vsem mogočim blagom, zlasti pa z živil. Kupčeval je z vinom, rumom, alkoholkovko, črem, čebuljo, sirom, zelenjavo, roganj klobasami, z milom itd. sedela z vsem na debelo. Posebno živila je prodajal z ogromnim dobitkom, z 20%, 30%, celo s 70%. Velike dobleške je naredil s kupčijo na Hrvaško, kamor je n. pr. prodal emigrantski sir, ki je njega stal 9 K. kilogram po 15 K 50 v. Zopet en prispevek k vprašanju, zakaj je aprovizacija marmorskoga mesta tako nedostatna. Agenti in trgovci isčejo večje dobleške drugod in izvajajo se sedaj čisto nemoteno razna živila izven dežele: na Ogrsko, Hrvaško ali pa v Trst. Adolf Radi, kateri ni imel pred dobrim letom še prav nobenega premoženja, si je tekom lanskega poletja in jeseni pridobil stotisoč, dasiravno in imel nikake trgovine, nobenega skladista in samo eno uslužbenko-tipkarico. Obsojen je bil na en mesec strošek zapora in 12.000 K denarne globe, kar je pač nadavano mila kazen. Takim načinjem cen bi se moralo strožje na prste stopiti.

Norišnico Feldhof pri Gradcu bodo zaprli koncem meseca, ako zavod ne dobi premoga. V norišnicah se nahaja 1200 bolnikov, ki jih bočkratoma morali izročiti domaćim občinam oziroma svojcem.

Aprovizacija. Iz seje mestnega aprovizačnega odseka.

(V petek, dne 26. novembra 1917.)

Kar je mestna aprovizacija vedno in

vedno poudarjala in razglašala, se bo zgo-

dilo: Ljubljana bo brez krompirja. Mestna

občina je prosila, protestirala in osebno in-

tervenirala pri c. kr. deželnem vladi, kakor

tudi pri ministrstvu za prehrano ljudstva,

in vendar je ostalo vse skupaj zaman in

zadele so vse prošne na gluhu ušesa. Na-

videzno je sicer c. kr. deželna vlada dala

okrajnem glavarstvu ostrav navodila glede

rekvizicije krompirja. Ostalo je pa že pri

ostrih navodilih in okrajni glavarji so sli-

svojo pot površnosti in malomarnosti, ne

meneč se za lačno mesto. Izvršil se je

tudi zadnji čas popis krompirja po deželi,

da se ugotove razpoložljive zaloge. In do

kakšnih rezultatov je prišel popis? Okrajna

glavarstva so izkazala, da je v deželi kveč-

juemu 72 wagonov krompirja na razpolago,

katerega se se lahko rekvirira. Z drugimi

besedami se to pravi, če pride vseh 72 va-

gonov krompirja v Ljubljano, kar se pa pa-

cisto gotovo ne bo zgodilo, odpade na vsa-

kega Ljubljancana še po 14 kg krompirja

za celo sezono. Vlada je sicer za-

gotovljala, da je popis krompirja izvršen

najnatančnejše in da se je pri popisu tudi

z vso energijo postopalo. Kakšna energija

in natančnost se je pri tem po okrajnem gla-

varstvih izvajala, kaže na primer, da so

našli v okrajnem glavarstvu Kočevje, ki

ima za seboj bogati ribniški okraj, le 3

vagon krompirja, v Krškem 4 vagona, v

Kranju 6, v Litiji 6 vagonov in v Črnomlju

niti enega krompirja. Toliko, kolikor so iz-

kalazala navedena okrajna glavarstva, bi

lahko da krompirja najmanjša vas, ne pa

obširni okraji, ki so že v mirnem času iz-

važali ogromne množine krompirja. Na-

ravnost smešne so številke, s katerimi to-

lažijo Ljubljano! Zastonj izčemo krepke

roke, da bi poserga v te nezdrene in ne-

vzdržne razmere. Končno je razumljivo,

zakaj kmetje nočejo oddati krompirja. Ce

so maksimalne cene za manj vredna so-

čivja, kot repo, korenje in zelje na primer

po 35 do 45 kron, kdo po potem oddaja

krompir, za katerega je postavljena cena

20 kron pri priedovalcih. Vsakonur po-

stane takoj jasno, da kmets najbolje kaže,

če vse drugo odproda in si pridrži krom-

pir za dom, ker ima najnižjo ceno. Kot ved-

no, se tudi v tem slučaju kaže neskončna

modrost centralne vlade pri nastavljanju

maksimalnih cen; krompir ima, kot najvaž-

nejše živil za splošno prehrano, najnižjo

ceno. Vse strašne mizerije glede pomanj-

kanja krompirja, so krivi vladni organi, ki

so na eni strani odredili neprimerne maks-

malne cene in na drugi strani izvedli vso

rekvizicijo skoro površno. Mestna aprovi-

zacija v zadnji urki se enkrat najodločnejše

zahteva, da preskrbi deželna vlada za

Ljubljano krompir. Za to je treba resnih

in odločnih korakov. Če bo tudi ta zadnji

klic mestne občine brezuspešen, naj je pre-

bivalstvo pripravljeno, da za božične

praznike niti krompirja ne bo imelo. Apro-

vacni odsek sklene, da se obenem nujnim

potom obrne tudi na ministrstvo za pre-

hrano ljudstva.

Zadeva z moko je še mnogo žalost-

nejša, kot pretekli teden. Skoro gotovo je,

da nam bo v ponedeljek popolnoma zmanj-

kalo moko za peko in če aprovizacija ne bi

imela na zalogi še nekaj vrč moko za

kuhi, bo bila Ljubljana najmanj 2 dni brez

vsakega kruha. Če bo v Ljubljani sedal dva

dni malo boljši kruh, še ne treba misliti

Ljubljancam, da so prišli lepič časi, am-

pak da je aprovizacija iz praznila

zadnjem vreč moko, katero je še

imela, samo da obvaruje mesto največje

nesreče, da bi bilo brez kruha. Kakor vse

kaže, iz teh večnih zadreg z moko sploh

ne bomo prišli. Že decembra nam še obve-

tajo, da dobimo nekaj moko, kaj se bo zgo-

dilo v januarju, nihče ne ve.

Dosej je aprovizacija dala sem in

tja bolnikom, starškom in dojčencem materam

male količine bele moke. Dosej je ne več

mogoče, ker moko ni. Že v četrtek je mo-

ralo oditi 500 takih strank praznih rok z

mestnega magistrata.

Pritrožje se čujejo, da peki splošno

prodajajo kruh po 40 vinarjev hleb. Res je,

da je aprovizacija prosila deželno vlado za

zvišanje cene kruha, vendar cene do danes

še niso potrjene. Zato morajo vse

pekarne prodajati kruh po 38 vin. hleb, in

morja vsak hleb tehtati 70 dkg. Stranke naj-

ovadijo vsakega peka, ki bi prekorčil

cenjo.

Najbolj žalostno poglavje

mestne aprovizacije ostane navzak vsem

drugim mizerijam vendarje vprašanje gle-

de preskrbe z mlekom. Dosej je mestna

aprovizacija še prejela nekaj litrov mleka

na dan, dočim se je zadnje dneve še to

ustavilo. Mleksarska zveza, ki je zavezana,

dobavljati mestni aprovizaciji mleko, od-

daja odštej vse svoje piče zaloge le v vo-

jaško bolnišnice. K mestni aprovizaciji pri-

bajajo dan na dan matere, ki jekajo in pro-

sijo, da bi se dalo vsaj nihovim dojen-

kom mleku. Aprovizacija jim ne more po-

magati navzak vsem prizadevanjem in

trudu, da bi dobila mleka. Vsi rekvi-

zitaci e. kr. deželne vlade ostajajo na pa-
pirju, ker zopet ni potrebne energije, ki bi
vse to tudi izvršila, kar je zauzetenega.
Otroci hirajo in umirajo in nihče se ne
zmeni za obupne klice mater.

S šephom se bo preskrbelo mestno
prebivalstvo v dosedanjem izmeri kvečenju
do februarja. Takrat bo Ljubljana zopet
brez vsake maščobe. Aprovizacija naprosi
c. kr. deželno vlado, da preskrbi po no-
vem letu mestni aprovizaciji uvoz masti iz-
ven dežele.

Prašičev - šepharjev mestna
aprovizacija letos ne bo mogla oddati
mestnemu prebivalstvu kot lansko leto.
Šephi se mora enakorno razdeliti vsem
in je vsled pomanjkanja prašičev nemogu-
će, preskrbeli posameznike za daljšo dobo
s šephom. Pričakovati je pa spomladi tudi
veliko pomanjkanje mesa, zato je v inter-
esu prebivalstva, da se po možnosti pres-
krbi z mesom. Mestna aprovizacija se je
odločila, da bo oddala cele (ali polovico)

peršutne. Kdor reflekira na tako blago,
se naj zglaši v aprovizaciju v uradu na Po-
ljski cesti št. 13, I. nadstrop.

Organom, ki nadzorujejo dozov živil,

so bila podana posebna navodila.

Uradništvo na Poljski cesti št. 13, I.

nadstrop, v prostorju, ki je v uporabi

zavoda za prehrano ljudstva.

Uradništvo na Poljski cesti št. 13, I.

nadstrop, v prostorju, ki je v uporabi

zavoda za prehrano ljudstva.

Uradništvo na Poljski cesti št. 13, I.

nadstrop, v prostorju, ki je v uporabi

zavoda za prehrano ljudstva.

Uradništvo na Poljski cesti št. 13, I.

nadstrop, v prostorju, ki je v uporabi

Nov, lep plašč,
zanesljivi vrhni plašč in drugi o občutju
do 13 - 17 let staro deklico se preda ali
zamenja proti živilom. Naslov pove u. „N. R.“

Preda se pod ugodnimi pogoji

lepa pritlična hiša
z velikim vrom v Ljubljani. Kje pove
upravnost »Slov. Naroda«. 3951

Trde plohe kakor tudi lipe, jelše itd.
dužina vsake nadstropje). kupi v vsaki
čudovini Fr. Štefan mizar, Rimski c. 10. Ljubljana.
Ravnatom ne
sprejme več mizarjev.

Zaradi presehitve se predra

!! hiša !!

Zraven je mal vrt in malo zemljišče ter de-
lavica za kleparja. Vpraša se pri Ignaciju
Zelkarju, Brodico.

3975

Diplomir. profesor podnjošuje po
nenadkritljivi metodi!

Iaščino in francoščino.

Ponudbe pod „Brzi uspeh“ 3972“
na upravn. »Slov. Naroda«.

V našem se vzame takoj v bližini Dunaj-
ske ceste

suho skladisče

Suho ali hlevi za shranjenje pravnih zabo-
jev. Ponudbe na Fr. Borodca Dunajske
cesti štev. 20. 3957

Pri članjanju potrebujem od 5-10
še dobro ohranjajo. 3946

POSOD :

najisibodo že kadi ali sodi, kateri bi držali
od 500 do 1'000 litrov. Kdor jih ima na
prodaj, nai jih ponudi z najnižjo ceno na
Josipa Novaka, Brezovica pri Ljubljani.

Higijenična
manufaktura

Julijs Singer

Brod. I. Vinograd. 8 F.

Zahvaljuje gratis in
franko katalog o higi-
jeničnih predmetih.
134

Kostanjev in brastov les

vsako množino, od 10 cm debo-
losti naprej, kupi po najnižji ceni

Josip Cizel, na Polzeli,
Stajersko. 3974

Nad 1.000.000 možih
ročnih šil

je že v razbi. Praktične ročne
sredstvo za krpanje usnjene stva-
ri, konjkih oprem, jermenov,
čevljiv, mehov, jader, vret, voznih
plaščev it. d. Važno za vsakega
vojnika. Preprodajalcem popust.
Cena kompletne šili proti pred-
plačilu K 450, po povzetju 480 K.
Na bojno poje le proti predplačilu
P. E. Lechmann, Dunaj IX. Mosergrasse
št. 3 odd. 115.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solinšnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

PRODAJALKA :
težka množna stroke, kdo želite. Najniže
na doživo.

Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Nakup blagajn!

Zopotni nakup blagajn do na dalj-
njega pri National-registr. Bla-
gajn družbi z o. z., Dunaj VII.,
Siebensteingasse 31. 3977

Krtače za ribanje

ponuša po dnevni ceni: 3960
Karol Haslach, Zagreb 1/62.

Kupim dobro posušeno, sušeno in zdrave
olupke od hrušek in jabolk

no 2 kg, pročenino (katere se zamorejo
tudi v slabem vremenu na podih i. t. d.
sušiti) pa po 80 v kg. Cene ponudbe
z navdvo množ ne in vzorec, se prosi na
tvrdko Fran Kos, Ljubljana, Sedna ul. 7.

Preda se na Bledu —
3950 radi d užinskih razmer

dvanadstropna VILA

pripadajoč miln, male stene, kopališče z vo-
dno silo, gozd in travnik po tako ugodni ceni
Samostensne ponudbe se sprejemajo na naslov
pod „Vila na Bledu 3910“ upr. »Slov. Naroda«.

Josip Jug

pleskarski in likarski mojster

Ljubljana, Rimska c. 16.

se priporoča cenjenemu občinstvu za
vsa v to stroko spadajoča dela Jamčim
da delam samo s pristnim furežem

Solidna in tečna poskrba.

Zamaške

so sprojmo takoj v trgovino s
papirjem in knjigarno.
Natančneje se izve v „Narodni
knjigarni“, Proterova ulica 7.

2278

daljševa začeta navadib do najlepših
otroških vozičkov
in navadne do najlepšo

žlme.
M. Paklč
v Ljubljani.
Trenutno ponudnik se
je v sovjetu.

2279

kučne in najvišjih censah B.
Köhler, veletrgovina s kočami v
Linskem (Leipzig), Brühl 47.
Pošljate po poštah zavetnik a 5 g
zaželenje. Znesek se odpodijo takoj
po osebnosti poslatve. 3978

2280

Sablona s 16 monogrammi, pri-
merna za namizne pote, servete,
čepne robce in vseh vrst
perilo se dobiva pri

TONI JAGER
Ljubljana, Židovska ulica štev. 5.

2281

Toaletno
milno nadomestilo

parfumirano, elegantno opremljeno,
2½ tuc vsebina kartona

Cena franko K 2650 Dobavlja:

Lang & Co., Osijek 1,

Hrvaško, Zupni trg 1.

Naslov za brzojavke:

Langcomp, Osijek.

2282

2283

2284

2285

2286

2287

2288

2289

2290

2291

2292

2293

2294

2295

2296

2297

2298

2299

2300

2301

2302

2303

2304

2305

2306

2307

2308

2309

2310

2311

2312

2313

2314

2315

2316

2317

2318

2319

2320

2321

2322

2323

2324

2325

2326

2327

2328

2329

2330

2331

2332

2333

2334

2335

2336

2337

2338

2339

2340

2341

2342

2343

2344

2345

2346

2347

2348

2349

2350

2351

2352

2353

2354

2355

2356

2357

2358

2359

2360

2361

2362

2363

2364

2365

2366

2367

2368

2369

2370

2371

2372

2373

23

Stanje vlog koncem septembra 1917 ca. K 200,000,000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijska banka**

Financiranje vojaških dobav.

:: Kredite za upravične nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

Dobavljamo
 barvne trakove za vse vrste pisalnih strojev,
 karbonski papir (ogljjen papir) v vseh barvah,
 kartoteko (kartne sisteme) in vertikal-rezistraturo (meblje in mape)
 pomnoževalne aparate in pritiskline (ovoščen papir in barve)
 „Remington“ pisalnih strojev delniška družba z o. z.,
 Dunaj I., Franz Josef-Kai 15 in 17.

Tvrda F. Čuden v Ljubljani,
Prešernova ulica štev. 1.

Priporoča se svojo veliko zaloge ur, zlatnine in srebrnine.

**Kupuje staro zlato in srebro in
vzame po visokih cenah v zameno.**Naznana, da cenikov za leto 1918 ne more razpoznavati
ko istega blaga po vzorcih ni, hoče se osebno oglašiti in
potrebno pleskreti kolikor časa zaloge traja.**Kupujem in prodajam.**

bodisi pokličstvo, steklenino, železo, sulice, porcelan, orožje, podoba, star denar, sploh vse, kar je najmanj 50 let staro.

Obenem kupim staro zebrovje.
Posreduem za hiše, zemljišča itd.**Albert Derganc**

brivec in koncesijon ravn starinar

Armadne zapuste

E ure

natančno regulirane

iz nikla ali jekla

K 25, 30, 35 ; z radijskim svetilnikom

K 30, 35, 40 ; v srebi, okrovju K 50, 60,

14 kar. v zlatem okrovju K 130, 160 ; 3 letna

pismera garancija. Pošilja se po poštji.

Nikakoga rizika. Zamenja dovoljeno

ali se denar povrne. **Prva tovarna ur**

JAN KONRAD, c. i. kr. dnev. dobavitelj, Most (Brx) 1467, Telce

Brezplačna pošiljanja mojega gl. kataloga na telje vrahenu

v debilih in vejah od 10 cm debelosti naprej kupi po najvišji ceni

Hrastov in kostanjev les

v debilih in vejah od 10 cm debelosti naprej kupi po najvišji ceni

Julius Zigan na Polzeli v Savinski dolini.

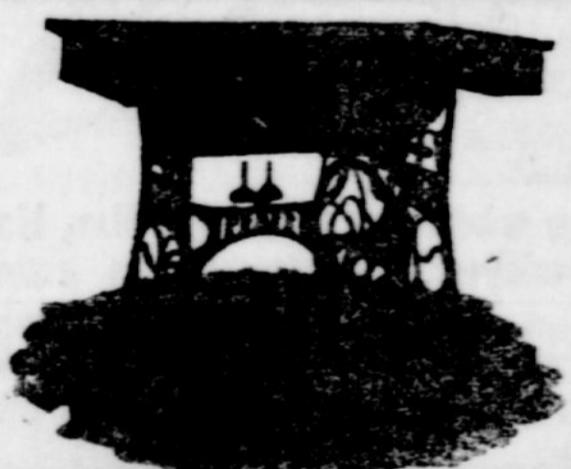
Nad 50 let obstoječa parna barvarija in kemično snaženje oblek**apretura sukna****Ljubljana, Anton Boč**

so priprava.

Prestrežba vestna in točna.

Najnižje cene.

Najboljši in najpopolnejši so le
„Pfaff“
Šivalni stroji.
10-letna garancija.

Največja izbira
v vseh modernih opremah in
za vsakovrstno obrt.

Brezplačen pouk
v vezenju.

Ign. Vok specjalna trgovina s Šivalnimi stroji,
Puch kolesi in vsemi zraven spad. deli.
Ljubljana, Sodna ulica štev. 7.

F. Batjer Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Možka in ženska dvokolesa
s stare pnevmatike.Šivalni stroji, gramofoni,
električne žarne svetilke že
kompletne od 2 E.

Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica

na Starem trgu št. 11

v žačičevi hiši poleg goriške kleti.

M. Schubert

preje Bilina & Kasch,

Ljubljana, Zidovska ul. 5.

priporoča veliko zaloge tkanin in
glas - rokavice, modne blage za
gospode in dame raznovrstne.
Mno
parfume, rečna dela in material,
kirurgične predmete.

Moderna prediskarija.

Izdelenje preoblečenih gum - ov.

A. & E. Skaberné**Najnovejše bluze za dame**

Mestni trg št. 10.

Priporočamo špecialno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg štev. 9. — Lastna hiša.

Najnovejše **KOSTUME** Najnovejša

Plašče, jope, Zelne — domače obleke

Perilo, čepice, športne klobuke in stezniki.

BLUZE KRILA

Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higienične perilo in druge potrebäčine za novorojenčke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Največja slovenska hranilnica !
Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

Je imela koncem leta 1916 vlog
hipotečnih in občinskih posejil : : : : : K 55,000.000.—
rezervnega zaklada : : : : : K 30,000.000.—
: : : : : K 1,500.000.—

Sprajema vloge vsake delavnice in jih obrestuje najvišje po

4⁰0

voje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupitarno varna in stoji pod kontrole

c. kr. deželne viade.

Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Poseja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven
Kranjske pa proti 5 1/2% obrestim in proti najmanj 1% oziroma
1/4% odplačevanju na delgi.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustavovljeno

Kreditno društvo.**Podpisujte VII. avstrijsko vojno posojilo !****I. 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo po 92-**

odštevši enomesecno obrestno bonifikacijo, torej po 91'54;

II. 5 1/2 % dne 1. avgusta 1926 povračljivi državnozakladni listi po 94-**Prijave sprejema po originalnih pogojih****oficijelno subskribcijsko mesto Kranjska deželna banka v Ljubljani.**

Naša doba.

Pred Pohorja nam pišejo:
Pred dnevi smo na splošno omenili, kako nastopa med nami birokracije vseh vrst, kot nositeljica germanizacije in kakšnih sredstev se pri vsem svojem delu poslužuje. K vsemu temu naj dodamo še par splošnih opazovanj, kaj je dosegla, ne le med nami, tem več tudi med nemštvom semim.

Prvi pojav ponemčevanja potom državnih uradov je dosegel, da je pričela nemška bojujoča se javnost zopet dvigati svojo glavo in pograbi v svojem boju proti nam Slovencem za vsako orožje, ki se ga je mogla polasti. K že starim metodam so prisile še nowe in zlasti se uporabljajo pri mladini po šolah. V slovenskih zavodih, koder je učiteljstvo slovensko in narodno zavedno, tam ni nevarnosti za slovensko dečko, dokler ne prihaja v mestne šole in zavode, bodisi, da so le ti potem učiteljska, srednje ali meščanske, ali pa trgovske in obrtne ter kmetijske šole. Še na teh se prične nevarnost za našo mladino. V manjši meri se to seveda dogaja na učiteljsku in gimnazijah v Mariboru in Celju, koder je slovensko dijaľstvo izročeno pouku slovenskih učnih moči, ki so, bodo jim v Šast posebno naglašeno, vseskozi poštene in narodne ter zavedne; le redka je izjema, n. pr. na mariborskem učiteljsku. Slovenski dijak, ki pride v nemške višje razrede, je pač že tolko zrel za življenje in utrjen gledje narodnosti, da se le poredoma nameri, da nam odpade kar list. Dobra podlaga od doma ven in varna zaščita v prvih letih učenja v mestu, nam je jamstvo tudi v naših časih, da nam ni treba prevelike bojanji. Težave, kaj jih je nagromadila vojna trgovstvu in obrti, so pa ustvarile trgovstvu in obrti toliko zaprek in ovir, da morejo le velika podjetja še sprejemati naračaj in ga držati, dočim velika rinočica malega trgovstva in obrtništva danes shaja brez pomoci; vrhu vsega bodo po tudi velika podjetja kmalu tako daleč, da bodo morala začasno ustaviti obratovanje sploh, ali pa je skrčiti na malenkost, ki ni tisti domačega ukažljivnega materiala mest samih ne bo mogla zaposlovati. S temredo prenehale s poukom tudi popolnoma ali pa vsaj v velikem delu trgovske in obrtne šole. Obajo skupaj bode tudi osamogospošči slovenski mladini začasno posuščati mesta v svetu trgovske ali obrtne naobrazje. Je to zlo, a na noben način toliko, kot bi bila izguba na splošno narodnem žitu, ki je zavala do po naših slovenčajerskih mestih. Za naračaj pa se tam tudi ni treba batiti, kajti produkcija pač je v mestih -- ne pa tudi zunanj na deželi in tam imamo hvalno bogu vedno trgovcev in obrtnikov narodnega duha. Smeli tudi moramo trditi, da se oni slovenski naračaj trgovine in obrti danes po deželi mnogo več priču, kakor pa v mestih, iz enostavnosti vzroka, ker je n. pr. trženje danes po deželi daleko bolj razvito, kakor pa po mestih. Nadalje je trgovina po deželi danes nekaj splošča, obsegajoča vse panoge, dočim je po mestih od nekaj strokovno deljena enosransko, torej mora biti tako tudi naobrazna. Za nas, kot mal, a žilav narod, je pa prvo pač neoporečno večjega pomena. Seveda, eno zlo je gotovo tudi zelo nam v nepriliku: izpolnilitev vsega trgovskega in obrtnega znanja po metodičnem šolskem pouku. Na tem smo pa trpel že itak tudi p. ed vojno in more torej danes biti naše stremljenje, da prejšnje in sedanje pomanjkanje izjednacimo v bodočnosti. Možno bode to zopet samo s sedanjostjo in njenim bojem za pridobitev vseh nam danes primanjkujočih sredstev, potrebnih za kulturno — široko — narodno naobrazbo vseh panog, ki pridejo v življenju posameznika in celokupnega naroda v poštev.

Po vseh naših mestih imamo številne trgovske tečaje, ki naj ukažljene v nekaj mesecih pripravijo teoretično vse sposobnosti za delo po trgovinah, v kolikor se le to nanaša na splošno in ne na navadno dnevno poslovanje. Vsi ti tečaji so brez izjeme nemški in učne moči v njih vse brez izjeme našnega neuspeha. Kljub dejству, da obiskuje tudi te tečaje brez izjeme slovenska večina ukažljivih, prepovedujejo vsemi inštituti teh zavodov oziroma tečajev, rabo slovensčine in to ne le v učnih prostorih, marveč tudi po možnosti zunaj njih. Da, zgodi se celo, da kak imetnik takega tečaja očito nastopa proti učencu, če mu ga kedo posebno zatoži, kar se ne zgodi ravno poredkoma. Kljub temu zopet vabijo imetniki teh tečajev slovenske učence največkrat ravno — s pomočjo oglašav v slovenskih časopisih. Gotovo bi tega ne storili, če bi jim ne neslo lepih obresti za izdani denar. In tu se ne moremo dovolj nazudit, da vlada gledo vpletajo takih zasebnih tečajev med nami Slovenci tolikšna malomarnost. In vendar imamo celo vrsto slovenskih trgovcev ter obrtnikov, različni učitelji in — uradnikov zadruž, ki bi pač bili izborni učitelji — praktikov, ne pa, kot vidimo to pri obstoječih nemških, učiteljev — teoretičnikov, brez vsakega pojma o faktičnem trgovskem znanju. Lahko rečemo, da je kljub svojim državnim izkušnjam in izprševalom — večina teh gg, samo šariščani, Šušmarji — v pravem pomenu besede in dosti se priču njih gojenc, če zna nekaj tečajspisa in malo strojepisa; o kakem znanju korespondence, knjigovodstva itd., ni govora in temu se treba pridružiti. Sele tam, kamor se ponuja kot — že naobrazna moč! V Mariboru in Celju imamo dvoje »Zadržnih zvez«, in uradnike po dveh posojilnicah in se celo vrsto drugih posamknikov izven teh, ki bi vsak posamečno odtekel po praktičnem in teoretičnem znanju celo vrsto onih po že omenjenih tečajih. Leta 1908. so n. pr. v Mariboru uvedli tečaje za tesno- in strojepisje ter knjigovodstvo. Poudaljeno se je tudi nekaj meniščnega prava in nameravalo se je pridružiti tudi korespondenco. Upali smo na tihem, da dā to za podlago v bodoče reden poduk v tem smislu. Ostalo je pri poskusu, ne da bi se bilo do danes še kedaj skušalo ...

Danes ne najdemo večjega trgovskega ali obrtnega podjetnika po slovenčajerskih mestih, ki bi od svojih nastaviljenec ne zahteval tudi znanja slovensčine; izjeme so v istini tako malomarnoste, da ne pridejo v poštev. Če se ponudi trgovcu ali obrtniku Nemcu trgovska moč, je prvo vprašanje, če zna slovenski. Če tega ni zmožna, ne najde ali sploh nobene vporabe, ali pa manjšo in, naravno, tudi neugodnejše plačano. Vse to zato, ker je vsaj trgovec in obrtnik primorjan občevati v daleko pretežni večini s svojimi odjemalcemi slovenski, ki mu dajo ves njegov zaslužek, ki tvorijo podlago in dušo njegovega blagostanja in njegovega bogastva. V svojih trgovinah te-

di ti gospodje prav nič ne kažejo svoje nestrpnosti marveč so sladki kot le more človek biti z onim, ki mu daje zaslužka in s njim bogastvo. Semečno je torej, če trde Nemci, da imajo oni glavno davčno pezo na svojih ramah. Denar, ki ga dajo, je do 95% same slovenski. Če bi Slovenec izostal, rečimo dva, tri meseca, bi tudi najtrdnejši nemški trgovski ali obrtni podjetje moral faširati in nemški advokat dr. Orosel, ki je te dni tako dolgozno roben proti Slovencem in čevelj na čistom nemškem Mariboru, je pozabil samo na eno malenkost, namreč da živi v prvi vrsti od slovenskih grošev in kron ter od tisočev slovenskih Pohorcev. Ali mar more gospod to uitajti? Zakaj ne vrže vso svojo slovensko klijentelo ven na cesto in se odpove slovenskemu denarju, enemu denarju, kojega imetnik — se mu tako v srcu studijo! ... V trgovinah, po obrtnih podjetjih, po privatnih pisarnah in po javnih državnih uradih, povsod treba znati slovenski, četvero so slovenske vse otipe in bram ter jo noče zatrepi. In zato, ker vedo, da to ni mogoče in, da tudi v bodoče ne pojde, zato vidimo n. pr. ravno v zadnjem času zopet, da narača Število tistih, ki se z veliko vremem prepričajo po raznih kurzih strankam, ki so se zglaševal, da bi se jim oddalo nekaj tega blaga, so bile od Orehku obveščene, da se bode po pol glave oddaljalo samo med najrevnejše in najpotrebejše sloje v občini. In glej ga spaka, kdo je bil največji občinski pravež? Kdo drugi, kakor dobr gospod svetovalec Orehek, ki je premožen blšni posestnik in imel dobro dobro branjerijo, lepo pokojno in draginjsko doklado, — dobil je naenkrat tri beri in piši tri pravične glave. Dober tek! — Dalje je ta pravičnica imela med občani razdeliti, vse 2000 kg ješprekova (rijetka). V občinski pisarni se je strankam, ki so hodile prosit za nakazilo, reklo, da ga je le 130 kg. To je nekako čudno. Naj se stvar prelise in dozene, med katere občinske praveže se je razdelil ješpretek in koliko. Eventualno naj se vse stranke pozove, da se izjavijo, ako in koliko so ga prelejeli. Dozene naj se, kam je prišel preostanek. — Tudi petrelje se je že razdelili v tej občini. In kako? Kakor vse drugo, tako je bilo tudi pri razdelitvi petrolej častitim občinskim svetovalcem predvsem pravična razdelitev pri srcu. Reko se je, da dobre petrolej stranke samo do Številk 300, ostali pa pozneje, ko petrolej zopet dojde. V resnici pa se ni dell petrolej strankam do 300 štev., ampak od prve do zdajne št. vsek smo med Izbrane osebe. — Ker se enako postopa tudi z razdeljevanjem telečega mesa v občinski mesnici, je neobhodno potrebno, da se tudi v tem oziru napravi red. Nikakor ne gre, da bi se pri razdelitvi zatajilo par telet na kvar strankam in občini in da se to meso zopet oddaja le gotovim somišljencim in celo goščiščarjem. Ki iz te mesnice sploh niso opravljeni prejemati telečega mesa. Če potem kdo protestira proti takemu postopanju, se pa mesarska odreža, da ona lahko meso pa komur ga le ona hoče. Zato kaj se ne prepusti oddaja špeha in telečjeva mesa mesarju g. Struklju, ki že tako oddaja cenejše meso od aprovicacije, in nima nikakih zvez z občinsko opravo in bo pravično razdeljeval, ker vsej do sedaj o njem ni bilo nobenih pritožb. — Dosedanjim nekoraknim postopanjem se lahko takoj in enostavno odpomore na ta - le način. Razdelitev je oddajta v druge roke in način se vsaka razdelitev v ljubljanskih časnikih — kakor imen vpeljano mestna aprovicacija, razglasiti, določi cena in množina, ki spada na družino oziroma na osebo in Številko, kdaj pride na vrsto. S tem bo konč gospodstvu gotovih oseb žalostnega spomina in ljudevo bo pomirjeno in hvalno, da bo prejel v redu vsej to, kar mu je od aprovicacije zagotovljeno. Visoka e. kr. dočelna vlad je pozivila, da nemudoma odvzame vsako nadaljnje nakazovanje in razdeljevanje vsakršnih aprovicacijskih predmetov tem faktorjem, količ vpisano delovanje je več kot pristransko in pod vsako kritiko.

Knjilževnost.

— »Ljubljanski Zvon« ima v svoji novembarski številki slednjo vsebino: 1. Fran Albrecht: Napitnica vsem živim. 2. Janko Glaser: Premišljevanje. 3. Alojz Kraigher: Mlada ljubezen. (Dalje) 4. Rado Murnik: Na Bledu. (Koniec prih.) 5. Igo Gruden: Pesem. — Poletni večer. 6. Dr. Fr. Blešč: Podlimbarski. (Koniec prih.) 7. Dr. Franc Derganc: Henri Bergson. (Koniec prih.) 8. Dr. Janezu Ev. Kreku. 9. Lj. Lisket. Dr. Drag. Lončar: Ob smrti dr. Jan. Ev. Kreka. 10. Abditus: Die nationale Abgrenzung in Süden. — Ant. Debeljak: Guastev Lambert, Tri povesti. — Ant. Debeljak: Luis Coloma: Roy Roman. — — K. Vojnovid: Šestdesetletnica. — Dr. Robert Braun: Se enkrat Madjarska Študija o Slovenici — Kaj prevajamo. — Novembarski zvezek je pridana tudi priloga »Naučna z večernim vsebino«.

— »Slovenski Trgovski Vestniki« ima v svoji novembarski številki slednjo vsebino: 1. Naš državni proračun za upravno leto 1917/18. 2. Stališče najvišjega sodišča glede dohavnih pogodb med vojno. 3. Iz razvalin naj vznike novo življenje! 4. H. Sevar: Iz blagovnega znanstva. 5. J. Piščaneč: Carinštv. (Dalje) 6. Raznotrosti: Oddaja blaca iz bombaževine. — Zagovovitev potrebčine brusnih kamnov. — Kako naj se ubranimo prometne stiske v

Da zavarujete
bodočnost naših otrok
proti naštem naših sovražnikov

Iz Most.

+ Aprovicacija v Mostah. Prejeli smo iz Most dopis, ki ga zaradi njegove stvarnosti in ker nam se vedno prihaja tudi z drugih strani enake pritožbe, objavljamo izjemoma bolj obširno. Pokušane faktorje nujno pozivamo, da takoj ukrenejo, da se že enkrat napravi konec dosedanjim škanalom, ki se gode pri aprovicaciji v Mostah v školo vsega občinstva. Ker v občini Most se stanjuje v veliki množini razni delavški sloji, ki so zaposleni po raznih službah v mestu Ljubljani, je naravno, da ravno tudi ljudje, ki so v prvi vrsti navezani na aprovicacijo, trpa največ zaradi pristreljanega postopanja pri razdeljevanju živil. V zadnjem času se oddaja špeha, ki stane po 12 K kilogram, med tem, ko ga mestna aprovicacija oddaja po 8 K 80 v kilogram. In kako je z nakazovanjem tega špeha? Nekatera stranke n. pr. dveh oseb so dobile nakazilo za 1 kg, tretih po petih oseb 1 in po kg. Neka stranka, ki je samica (tečaj ena oseba) je dobila kar 1 in po kg špeha. Druga stranka n. pr. pet oseb pa

podpišite
7. vojno posojilo!

tovorne promet? — Izkarna za občko in trgovci. — Malim štědrivcem. — Izvor občav prepočedan. — Pristojbinska opredelenja v svrhu pospeševanja podpisovanja VII. vojnega posojila. — Priglasitev zločinov v Borzni igri nevarna. — Italijanska vojna spekulacija. — Za vpladilo davka na vojne dobitke se lahko porabi VII. vojno posojilo. — Predlagano razveljavljanje 5 14 odredov o uvozih in izvozih prepopedih. — Nova omemljiva uporaba papirja. — Glede vravarskih izdelkov za civilno porabo. Prošnje za dovolitev izvoza iz Nemčije. — Potni list Norveške. — Firma J. u. Svam Messel. — Zvišanje vozilnega cen na državnih železnicah. — Prisilna oddaja bombevega blaga. 7. Društvene vesti. Izkaz društvene posredovalnice.

— Rusko. (Z revolučnega Petrohradu). Bišči berofinski dopisnik holandskega lista »Nieuwe Rotterdamsche Courant« je imel pričko, letos julija meseca preživeti par tednov v Petrogradu, in sicer prav takrat, ko je izbruhnila — v dneh med uspešno rusko ofenzivo in slednjem galliškim porazom — »julijska revolucija. Kar je videl in slišal, pripoveduje nazorno, a mirno v spisu ki je izšel sedaj v črkem predvodu Bolj nego opis revolučnih grozot, ko se strelja vsepravod, a ne ve, od kod, kam in čemu zanimalo opis ruskih vojaških debat: tu je skupina vojakov, vse razrjavljena ob debate, tam posluša druga skupina vojnikov, ki je živo prepričan, da na razume demokracijo prav, ne njegov nasprotnik, enako dober governik — drugi revolucionarji bi se potolklj do krvi. A Rusi razmisljajo, tulitajo, filozofirajo, medtem ko drugi narodi na frontah kujejo železo. Tu je filozofika duma rusko-slovenska Hamletova (Knjižica se naroča v tiskarni »Melantrične« v Pragi, II. Václavské, 42 in stanje 2 K 60 v).

Rusko. (Z revolučnega Petrohradu).

— Bišči berofinski dopisnik holandskega lista »Nieuwe Rotterdamsche Courant« je imel pričko, letos julija meseca preživeti par tednov v Petrogradu, in sicer prav takrat,

z oznakom proti dobermu pličilu sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica 11. Naslov pove upravn. »Slov. Naroda.«

Na prodaj so

2 hiši na Giinchah

vsaka z 5 stanovanji in vitem v bližini župne cerkve in 3939

1 hiša na Prulah

z 10 stanovanji in velikim delavnitskim poslopjem in vitem. Le resni kupci naj polože svoje naslove pri upravi »Slov. Naroda.«

Trgovinam z razglednicami

raznčiam po razitetu krasne novosti, salonske in 10-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-2

Dolnški kapital K 60,200.000—.
Rezerve " 17,000.000—.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na bran. knjižice 31. okt. 1917:
K 214,681.380—.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prezemanje domarilnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-koren z vsakodnevnim vedno ugodnim obretnanjem. — Denar se lahko dviga včak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depot) vrednostnih papirjev in posojila na njih.

Ustrena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroku spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje borilnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodajava varnih predalov samoshrambe (safes) za ogrevno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravljajoče c. kr. razr. loterije Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriki in v Ameriki.

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon Štev. 41

Vogl Marjan in Sv. Peter cesta (v bližini „Assicurazioni Generali“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Za Miklavža

vseake vrste parkeljnov in fine piškote
na debelo in na drobno se dobijo pri

Al. Ipavitz, Ljubljana, Zidovska ulica 4.

Šolske potrebščine = priporoča =
„Narodna knjigarna“.

Pianine, klavirje, Orchestrione,
in harmonije.
S. KMETETZ
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 26.

Modni salon Stuhly-Maschke

Židovska ulica št. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporoča največjo izbiro finih velour-klobukov s kosmatim robom iz prvo-vrstnih tovarn »Nowega Jičina«, kakor iz baržuna, filca in ko uhnvine, ter čepic za dame in deklice

Popravila točno in vestno!
Velika izbiro žalnih klobukov.
Cene razmeroma zelo nizke!

Svoje častite odjemalice

Vljudno prosim, da se na pri nakupu orožja in muničije vsakdo izkaže s posebnim dovoljenjem od c. kr. okrajnega glavarstva ali od c. kr državne policije v Ljubljani, da ima pravico do orožja in muničije. Ne da bi se ukazal s tem dovojenjem, ne smem prodati orožja ali muničije, kakor tudi ne popravljati orožja.

Za časa vojne se ceniki ne razpošljajo.

Fran Sevcik
puškar in trgovec z orožjem
v Ljubljani.

134

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar
znamenje sl. g. o. občinstva, da se nahaja v njegovem

cvetlični salon
samo Pod Tranto št. 2
poleg Govilarskega mosta.

Velika zaloga suhih vencev.
zdelovanje šopkov, vencov, trakov l. t. d.
Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Prodam svenčinočno tudi zamenjam za
seno in siamo

5 brejih kobil

in večjo množino več in manj rabljenih
konjskih komatov vsake velikosti

1. kobil težka	starci 4 leta
1. " srednje težka	" 7 "
1. " lahka	" 9 "
1. "	" 10 "

Kostenina c. kr. počitni blevar itd.

Kolodvorska ul. št. 18 Ljubljana.

Izpuščaje

hraste, srbečico, grinte in druge
kožne bolezni odpraviti hitro in sigurno Paratol, domače masilo. Ne
umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi
čez dan. Dalje Paratol trenutni prasek za
varstvo občutljive kože, škatljica K 2.50.
Obstoje se dobri proti vposlatvi zneska v
ekhernaria M. Klein Paratol tovarni
v Budimpešti, VI-24. Rózsa utca 21.

dežničke in solnčnike

domačega izdelka priporoča
tvornica dežnikov in solnčnikov

Jos. Vidmar

Ljubljana

Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Ivan Bizovičar

umejni in trgovski vrtnar

Ljubljana 839

Kolezijska ulica št. 16

priporoča svojo bogato opremljeno
vrtnarstvo ter okusno izdelane
vence, šopke in trakove.

Iznošenje ob mlitvaških odrlih
drevesnih cvetlic.

Vsekakor tudi najljubljene dekoracijske

cvetline za dvoranе

z in balkone.

Vsakovrstne sadike do

načilnitskejših cvetlic in

zelenjadi. Sprejemam na-

ročila na deželo. Vsa na-

ročila se izvršujejo točno

in solidno.

Brezjavke I. Bizovičar,

v vrtnar. Ljubljana.

BUKOV GOZD

za izdelovanje drva, kakor tudi gotova drva so kupi po visoki ceni, na Kranjskem
ne daleč od železniške postaje. — Vzame se tudi večja njiva v našem v okolici
Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Počini predel št. 151.

3505

Kostanjev, hrastov in bukov les

kupi vsako množino franko vagon

255

Strojilna tovarna Samsa & Co. v Ljubljani.

Vpošteva se le pismene ponudbe z navedbo cen.

Nakup lesa!

Navedite skrajno ceno, naloženo na
zel. postajti in rok oddaje!

Takošnje plačilo proti duplikatom
tovornih listov.

Ponudite na motorcent:

Kostanjev les — hmeljske droge (stare)

hrastov les — smrekovo skorje

na kubični motor:

okrogel les — les za jame

(smrekov, borov, hojev)

Vinko Vabič, vletrlec Zalec, Južna Št.

3505

Plačam za zdravo prima brezhibno blago najvišje od oblasti postavljene cene in pre-

skrbim za odpošiljanje uradno prevozno dovoljenje od sadjepreskrebi in od c. kr. ljudske prehrane »Geos«. Orehi se smejo le z oblastno označenim prevoznim dovolj. razpošiljati.

Za NAKUP OREHOV

v Kranjski in Štajerski deželi ima pooblaščenje od oblasti zastop-

nosti sadjepreskrebi in c. kr. urada za ljudske prehrane »Geos«

Dunaj, 3505 edino le tvrdka

Iv. A. Hartmann nast. Ljubljana.

Razpošiljanje proti vposlatvi zneska ali po povzetju.

Trgovcem na debelo popust.

Zastopniki se izčajo.

Lang & Kompan., „Rubikan“ prodaja čaja

OSIJEK, Slavonija. Telegrami: Langocomp.

Srbečica, hraste, izpuščaji

izginejo kar najhitrejše po uporabi „Dr. Flescha original-
nega rujavega mazila“. Brez duha in ne omaže. Mali lon-
ček K 1.60, veliki K 3.—, družinska porcija K 9.—.

532

Dr. E. Fleschs Kronen-Apotheke, (Györ), Raab Ogrsko.

„Rubikan“

postavno varovan

1 paket = 100 kartonov št. 1 . . . . . K 40—

1 " = 100 " 2 . . . . . 80—

1 " = 100 " 3 . . . . . 160—

Razpošiljanje proti vposlatvi zneska ali po povzetju.

Trgovcem na debelo popust.

Zastopniki se izčajo.

Lang & Kompan., „Rubikan“ prodaja čaja

OSIJEK, Slavonija. Telegrami: Langocomp.

3976

Pišite se danes dopisnico in zahtevajte gratis in franko

moj kažipot!

Dopisnico naslovite:

E. Pasternack, Berlin, N. O., Michael-

kirchplatz 13, Abt. 456.

3976

Nov kažipot
za bolnike!

Sestavl sem spis, ki v nem tisočim trpečim kažem

edino možno pot do ozdravljenja. Ta kažipot ne

stane vinjarja in ga pošljem vsakomur, kdor se

čuti bolnega, slabega in obupanega, zastonj. Moj

spis je rezultat 50 letnega študija in premišljanja,

vsebuje celo množico praktičnih izkušenj in do-

kov od odličnih mož znanih.

Kdor se hoče rešiti

bo sledil mojem pouku, ki je že tisočim pomagal. Naj je na-

stala bolezen vsled skrbi, tuge, preporna, ali vsled

lahkomiselnosti in nezmernosti,

vsem trpečim, dela nevoljnim in neenergičnim pokazem znan-

stveno pot k ozdravljenju živčnih bolezni,

nespanca, delamžnosti, telesne in duševne oslabelosti, trganja